

KOROŠKI SLOVENEK

Naroča se pod naslovom
„KOROŠKI SLOVENEK“
 Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.
 Rokopisi se naj pošiljajo na naslov:
Pol. in gosp. društvo
 Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

List
za politiko, gospodarstvo
in prosveto

izhaja vsako sredo.
 Stane četrtletno: 1 šiling,
 celoletno: 4 šilinge.
 Za Jugoslavijo
 četrtletno: Din. 25—
 celoletno: Din. 100—
 Pozamezna številka 10 grošev.

Leto VI.

Dunaj, 8. decembra 1926.

Št. 49.

Polom Kärntner banke.

Kärntner Bank je napovedala dne 29. novembra prisilno poravnavo in ustavila izplačevanje. Že celo polletje je vladalo proti banki veliko nezaupanje, ki se je izražalo v tem, da so se neprestano dvigale vloge. Do konca meseca je na ta način prišlo 7 in pol milijona šilingov ali polovica vseh vlog iz prometa, vsled česar je bila banka primorana, iskati pomoči. Bodenkreditanstalt na Dunaju bi bila pripravljena, prevzeti banko z aktivnim in pasivnim premoženjem, ako bi bila dežela prevzela jamstvo za 7 milijonov šilingov. Kot kritje je ponujala banka 15.000 akcij lesne tvrdke Drauland in 94% akcij od Villacher Parkhotela. Dežela seveda ni mogla na to pristati in banki ni preostalo nič drugega kot ustaviti obratovanje. Vodstvo banke je mnenja, da se ji bo posrečilo, upnike popolnoma zadovoljiti, ako se mu pusti dovolj časa, da more nepremično premoženje spraviti v denar. Zaenkrat pa ponuja 80% poravnave. Po zatrdilu je banka aktivna in jo je samo nezaupljivost ljudstva primorala, da je ustavila obrat. V ozkih stikih z banko so stale sledeče večje tvrdke: Drauland A. G., Villacher Holz- und Industrie A. G., Erste Kärntner Seifenfabrik, Fettwerke und Chemische Industrie Hatheyer A. G., Parkhotel A. G., Villach, Alpenländische Drahtindustrie Ford, Jergitsch' Söhne, Bleiberger Bergwerks-Union, Kärntner Vieh- und Warenverkehrsgesellschaft. Poslednji dve tvrdki vsekakor zanikata vsako zvezo s koroško banko. Predsednik banke je Aichelburg-Zosenegg, podpredsednik pa Moschner od obrtne zbornice. Deželni predsednik Schumy, ki je banko spravil v življenje, je po poročilih že pred par meseci odstopil. Obrat so ustavile seveda tudi podružnice v Wolfsbergu, Beljaku in na Dunaju. V vseh bankah je bilo zaposlenih okoli 70 oseb.

„Arbeiterwille“ nikakor ne veruje, da bi

se upniki mogli popolnoma zadovoljiti, ker se je na polomih bank v zadnjem času vedno pokazalo, da je bilo izplačilo po poravnavi vedno veliko manjše kot se je prvotno pisalo. Ali eno bi se mogli iz tega naučiti, omenja list, da bi se napravil upravni svet, odgovoren s svojim premoženjem za poslovanje, ker bi samo ta način obvaroval vodstvo pred nepremišljenim obratovanjem in pred negotovo špekulacijo.

Čudne razmere.

Preneumno je, kar se godi z raznimi bankami, vrag jih odnaša eno za drugo in škoda, ki jo trpi ljudstvo, je zelo huda, nepregledna. Vsa država izgublja svoj kredit, doma nimamo denarja, tuji ga nam ne bojo zaupali, če gospodarstvo ne bo bolj skrbno.

Zdi se nam resnično tole: Ko se je po vojski ustanovljalo toliko bank, se je vanje urinilo preveč ljudi, ki so bili premalo izkušeni. Morebiti sploh preveč mladih ljudi, kateri ne vedo kaj je denar, samo starec zna varčevati, mladi ima obilico načrtov v glavi, a ne vedo, koliko je na svetu ovir, kolikrat se človek vara in kolikokrat se mu lažejo drugi nalašč.

Drugi razlog je ta, da se je organiziral tudi bančni uradnik in si izsilil z organizacijo višjo plačo ter krajši delovni čas. Dvorni svetnik ima svojih 6 milijonov, bančni ravnatelj morebiti 60 na mesec, seve na Dunaju veliko več, pri nas nekoliko manj in toliko si je moral z organizacijo izboriti, ker drugače menda ni mogel živeti. In ne samo plačo si je izboljševal, še druge udobnosti zraven: Finančni minister Kienböck („Reichspost“ 30. nov.) poroča, da dobe posamni uradniki po polomu Nemške centralne banke 380 do 1600 milijonov odpravnine. Banka se je polomila, ne brez krivde vodstva in uradništva, zdaj pa se daje posamnim nečuvena odpravnina 1600 milijonov iz denarja, ki so ga ljudje vložili, iz tuje lasti!

Le ta uradnik nikoli ni bil tako bogat, zato pa je vlagatelj postal berač.

Banka ni kakor država. Država ima davke, a jih naloži, da plača svoje ljudi. Nji ni treba misliti, kako se bo denar zaslužil. To mora misliti kmet, obrtnik, tovarna. Tudi banka pa nima svojih potreb drugim nalagati, „Reichsposta“ je pisala, da je centralna banka prišla v propast vsled visokih plač uradnikov, ki jih pa tudi ni mogla odsloviti, ker so si uradniki za ta slučaj izgovorili veliko odpravnino. Iz preiskave v zadevi nižjeavstrijske Bauernbanke se je videlo, da je ravnatelj Zimmerl, ki je služil banki samo eno leto, imel pravico do odpravnine v znesku 600 milijonov, a se je zadovoljil s zneskom 300 milijonov. Tako je imela Centralbanka 6.000.000 šilingov režije in letno 3.000.000 primanjkljaja. Ko so mogle banke jemati od ljudi po 50 ali tudi 100%, sami pa so dajali 20 torej 30% zaslužili je šlo, a ko je kredit predrag, ga išče in jemlje tako dragega samo še bankroter, tu pa se izgubi še glavnica. Bančni uradniki na Dunaju že danes kriče, da se jim mora dovoliti le 6urni delovni čas, torej se mora vpostaviti 25% več ljudi. To podražuje kredit industrije, kmetu v banko ni treba hoditi, ko ima doma svojo varno posojilnico.

Služaj Kärntner Banke pa je posebno zanimiv, ker je banka po izjavi predsednika barona Aichelburg-Zosenegg aktivna. Baron Aichelburg je dober finančnik. Ali tu so se utikali vmes le preveč politiki. Banka s tujim denarjem ne sme služiti politiki; kjer so merodajni politični cilji, se premalo gleda na varnost kapitala. Ljudje, ki služijo v deželi nemško-narodni politiki, pa so večinoma kričači, slabi gospodarji; kdor hoče dobro gospodariti, težko utegne bivati na Dunaju ali vsaj v Celovcu dneve in tedne.

Aichelburgu se mora verjeti, potem pa ne umemo stranke in strank, da zavoda niso držali s svojim poroštvom, ki ga je banka pro-

PODLISTEK

Kovač Franc:

Novi zvonovi.

(Nadaljevanje.)

IV.

Kakor je imel odbor večkrat pozno v noč trajajoče seje, kjer so se posvetovali in sklepali o važnih stvareh, tako so tudi dečle pridile eno nedeljo popoldne po blagoslovu zborovanje, da se posvetujejo o oblekah. In to že tri mesece poprej! Zdelo se jim je to najbolj važno, kar se je možem in gospodu župniku, ki so imeli skrbi z resnejšimi opravili, zdelo malenkostno, niti vpoštevanja vredno.

Zborovanje je otvoril cerkveni ključar, ki je v daljšem govoru razlagal dečlam pomen novih zvonov in veliko čast, ki zadene družice ob tej priliki.

Zborovanje je trajalo celo popoldne do večera. Pa saj so imele obravnavati toliko važnih stvari! Razpravljalo se je vse brez določenega programa, govorilo se je vse povprek, prišlo je celo do ostrih debat kot v parlamentu in do nasprotstev mnenj. Glavno besedo so imele tri izučene šivilje. Pa saj so imele toliko urediti glede obleke, ali naj vzamejo fini atlas ali prozorni, moderni cheviot,

ali naj bodo nogavice prozorne ali ne, črne ali rujave, potem važno vprašanje glede vencev in še nešteto drugih stvari.

Župnik Janez se ni vmešaval v ta modna vprašanja, ker se na to ni razumel, samo to je pripomnil, naj sega janka vsaj do kolen in rokavi do laktov, drugače jim je pustil v tem oziru vso prostost.

Stare ženske, ki so tudi hotele v teh modnih stvarih odločevati, a se jih ni vpoštevalo, so se jezile, češ dandanašnji mladi svet je brezveren, nesramežljiv in nespodoben v obleki, ne vedo, kako bi se našemile. Ta nesramna moda da se je razširila na deželo in kako zapeljiva da je dandanes mladina.

No, tako hudo ni bilo ravno in župnik Janez v tem oziru ni bil preveč strog. Mislil si je, gizdavost in nečimernost, to sta dve ženski lastnosti, odkar obstoji svet. In če jih sveti in pobožni možje niso mogli odpraviti, jih bodo drugi še manj. Zato naj se dečle lišpajo ktakor hočejo, dokler so mlade in lepe — saj se ne bodo dolgo. Starost pride nepričakovano naglo. Mlade naj se lepiti, če se hočejo, saj se jim potem ne bo treba, ko postanejo stare.

Tako je pomirjeval gospod Janez razvnete ženice, katerih mladina ni hotela poslušati.

Prihodnjo nedeljo popoldne po blagoslovu so stale na pokopališču pred cerkvijo tri stare

ženice, najboljše prijateljice, Nančara, Urša in Treza ter razpravljale o novicah pretečenega tedna. Pogovor je nanesel tudi na družice in ženske so se zgražale, da je dandanašnji svet tako hudoben in zapeljiv.

„Moj Bog, hudoben in pregrešen je dandanes svet,“ pravi Nančara.

„Pa taka nečimernost in gizdavost,“ pripomni Urša.

„Res, same pene in pajčevine, da se vse skozi vidi,“ prikima Treza.

„Oh,“ vikneta zadnji dve ogorčeno.

„In tisti lasje ob ušesih, kot kozja brada ali oslovka ušesa.“

„Ko smo bile me mlade, pa ni bilo tako,“ reče Nančara.

„Ne, me nismo bile take,“ pritrdita Urša in Treza.

„Sedaj pa tako pohujšanje v obleki, kar očitno se greh dela.“

„In kakšne vence!“

„In Kristus je nosil trnjevo krono.“ vzdihne Nančara, ki je veljala za sveto.

„Koprive in vrbove trte naj si navežejo na glavo,“ pravi ogorčeno Urša.

„In da gospod kaj takega dopustijo?“ se začudijo vse tri naenkrat.

Celo popoldne se je napravljalo k dežju, a ženice, zatopljene v važen pogovor, tega niso opazile, dokler jih niso težke, deževne kaplje pregnale v farovško kuhinjo h kuharici,

sila. Le slaba vsenemška politika je rodila ta neuspeh, ki ga bo stranka težko pretrpela. Govori se pa, da bo revico, ki se je udrla, izvleklo par drugih bank.

Naši kraji.

(Nadaljevanje.)

Občina Medborovnica obsega 1507 ha in šteje 979 prebivalcev, od katerih se je prištevalo po nemškem uradnem štetju 310 Slovencev, po našem pa 884 (1923). Bližina Borovlj vpliva na politično mišljenje in na zavednost ter je ostala naša stranka pri volitvah v četrtinski manjšini. Od leta 1890. se je število prebivalstva znižalo za 162 oseb.

Občina Podljubelj, ki obsega 2206 ha zemlje in šteje 1687 prebivalcev, se bo glasom izvršenega plebiscita združila z občino Borovlje. V Podljubelju so našli 534 Slovencev, skoro tretjino manj kot jih je v resnici. Naša stranka in Landbund izkazujejo skoro isto število volivcev, nad obema pa ima absolutno večino demokratična stranka z 11 odborniki proti 5. Tudi tukaj se vidi, da voli veliko Slovencev s soc. demokrati. Podljubelj ima kot industrijski kraj naraščajočo število prebivalstva, 54 oseb več kot leta 1890, Borovlje pa v istem času 720 oseb več. Približno isto število so zgubile sosedne občine ter se je izvršilo to ljudsko gibanje v političnem oziru v našo škodo.

Občina Borovlje šteje na 3093 ha zemlje 3027 prebivalcev, od katerih je po zadnjem štetju 868 Slovencev, v resnici čez 2000. Že dejstvo, da rastejo Borovlje v škodo okolice, mora to potrjevati, akoravno mineva zavednost. Slovenska stranka ima samo 2 odbornika, morala bi pa imeti še po nemškem štetju 7 odbornikov, ako bi se mogla zahtevati politična zavednost. Na Einheitsliste odpade 6, na soc. demokrate 13 odbornikov. Mesto že rabi nacionalne socialiste ali hakenkreuzlerje in tako so si priborili tudi ti eno mesto; pridejo pa posebno v poštev pri razširjevanju nemške misli in pri pohodih na slovenske kraje, kjer je treba pokazati nemško moč. Vse občine celega sodnijskega kraja pa kažejo sledečo politično moč: 46 odbornikov slov. stranke, 45 soc. demokratov in 27 Einheitsliste. (Leta 1924.)

Borovlje so največji industrijski kraj v slovenskem ozemlju in svetovno znane v puškarski obrti. Na leto se izdelata okrog 12—14 tisoč pušk ter je zaposlenih okrog 900 ljudi. Posebno razširjena je domača obrt, ki se nadzoruje po samostojnih mojstrih, med katere prištevamo tudi mnogo Slovencev. Za naraščaj skrbi obrtna šola, ki traja štiri leta. Trgovina je dobro razvita, ker je mesto neposredno zvezano z železnico, ki jo omogoči. Kmetijstvo se zalaga s potrebščinami v mestu, ki

kjer so nadaljevale važni pomene do večera. In zvečer je župnikova kuharica, ko je prinesla Janezu v sobo večerjo, povedala gospodu do pičice vse natančno, kar so ženske razpravljale.

Smehljaj se je župnik Janez.

„E, naj se postavijo nekoliko, dokler so mlade in lepe, naj imajo veselje in saj zvonovi pridejo samo enkrat. Saj se jim potem ne bo treba, ko postanejo stare kot ve. Ko ste bile ve mlade, ste bile tudi polne nečimerne duha in če bi bile sedaj mlade, bi prav gotovo ne bile nič drugačne.“

Tako je modroval župnik Janez.

Saj vsakdo rajši gleda razcvetelo vrtnico v polni krasoti pomladanskega cvetja, kot pa odcvetelo, katere rožni listi so obledeli, odpadli ali oveneli... In kako hitro ovone mladostna lepota! In žarki lesk svetlih oči, lasten mladini, kako kmalu ugasne! In sveža, zorna lica obledijo, postanejo rujava in veta, vitka, polna postava izgubi prožnost, postane okorna. Rudeča, polna ustna postanejo posinela, brezskrben nasmeh se izpremeni v trpek, bolesten izraz — posledica skrbi vsakdanjega življenja.

Hitro, hitro mine čas,
mine tudi lep obraz.

Zakaj tako hitro? Zakaj samo malo časa?
(Dalje sledi.)

predstavlja kulturno centrum okolice z ljudsko, meščansko, obrtno šolo in s kinom, ki se je v zadnji dobi na pobudo soc. demokratov postavil. V mestu je tudi slov. hranilnica, ki se veseli celo naraščajočega števila članov.

Sodnijski okraj Borovlje izkazuje 60 do 65% gozda, a nima niti 10% obdelanega polja od celokupne površine. Iz tega razloga tudi pridelek na žitu ne zadostuje za preskrbo industrijskih krajev, katerih je tukaj največ. Kmetijstvo kaže ono znano sliko, da si pridela najvažnejša živila za dom ter krije primanjkljaj v izkopičku na lesu ali živini. Da kmetijstvo v teh krajih ni posebno mikavno, kaže slika preseljevanja v industrijske kraje. Kot postranski zaslužek tega pasivnega obratovanja v kmetijstvu pride izdelovanje lesnih predmetov v poštev, ki se vrši kot domača obrt. Sodje, škafi, pinje, jerbasi itd. se pošiljajo v Celovec na trg, kjer pa je tudi vedno veliko več ponudbe kot popraševanja. Od žitaric se seje največ rži, leta 1913 670 ha v iznosu 10,5 q na 1 ha. Rodovitnost je za 1 q na 1 ha manjša kot v celovski kotlini. Pridelek ovsja, ki se seje na 325 ha zemlje, znaša 14,3 q na ha ter primeroma najboljše rodi. V nižavah igra nekoliko vloge koroza, čije iznos pa je v primeri z drugimi kraji jako pičel. Bolje uspeva ječmen, 12,8 q na ha, pšenica pa kaže za 2 q manjši iznos kot v celovski kotlini ter je tudi jako malo posejane zemlje. (46 ha.)

Živina je po leti na paši, vendar pa primanjkuje dobrih planin, ki znašajo samo 2 do 4% celokupne površine, ker je na mnogih krajih gozdarstvo v škodo živinoreje napredovalo. Na 100 ha obdelane zemlje odpade splošno 60—65 glav živine, ravno toliko tudi v celovski kotlini ter je to najvišje število na Koroškem. Lesna industrija zaposluje precej žag in tudi lesna trgovina je živahna. Trgovci so največ domačini. Dovažanje hlodov iz posameznih grabnov nudi tudi tukaj kmetom v zimskem času nekaj postranskega zaslužka.

POLITIČNI PREGLED

Dunaj, 4. decembra. Po dolgih posvetovanjih se je dovršil zakon o Centralni banki, s katerim se postavi garancijski fond, v katerega so primorana plačevati 4,2% od vlog sledeča podjetja: banke, deželni kreditni zavodi, posojilnice in kreditne zadruge. Izvzeta so konzumna društva. Oddaja se računa od vseh obrestvenih vlog, izvzemši onih v tekočem računu, od katerih se ne plačuje rentni davek. Višina se bo vsako leto določila. Rentni davek, ki znaša 3%, se bo znova uredil. Oni, ki so obvezni za oddajo (prispevek), smejo polovico prispevkov, ki jim je predpisan, vendar ne več kakor del v iznesku od 3% predpisane vsote, od višine rentnega davka odračunati, katerega sami plačujejo. Fond upravlja upravna komisija, ki se imenuje od finančnega ministra. „Arbeiterwille“ z dne 2. decembra piše o tem uspehu vlade tako-le: Ko je centralna banka nemških posojilnic vsled spojitve velikonemških in kršč. soc. strankinih bank — Steirerbank, Bauernbank, Handels- und Industriebank — bila zrela za pogin, sta dala kridatarjem gospoda dr. Ramek in Kollmann iz državne blagajne 625 milijard na razpolago. Iz lastne moči sta prevzela jamstvo za vse tirjatve na Centralno banko. Vse to se je zgodilo, da se obvarujejo mali šparovci pogina. Za te pa bi se bilo rabilo samo 290 milijard, vse drugo so pa požrli veliki špekulanti v frankih. Milijarde so proč, država jih pa potrebuje. V ta namen se je ustanovil zakon o opustitvi in likvidaciji Centralne banke. Veliki uspeh vlade je ta, da se morajo vlagatelji na knjižice ali v tekočem računu skozi 15 let odpovedati obrestovanju njihovih prihrankov ali pa mora industrija njen kredit drago plačevati. To je ravno tako, kakor če bi morali vsi šparovci postavnim potom skozi 15 let oddajati groš za grošem veliki gospodi, ki je škodo povzročila. Nositeljica bremena je široka javnost, ki se ni nikdar udeleževala v špekulaciji in si je s pravičnim delom položila vinar za silo v stran. Kaj pa se zgodi z gospodo? S sklenjenim zakonom se je izognilo konkurzu na ta način, da se krije primanjkljaj z garancijskim fondom, katerega morajo šparovci vzdrževati. Omenjeni list vpraša državno pravdnštvo, kdaj bo prišlo prave zločince. V proračunski debati je

odgovarjal kancler dr. Seipel na vprašanje glede priključenja Nemčiji. Rekel je: V priključitvenem vprašanju se drži vlada treh načel: Prvič se politika večnih demonstracij proti obstoječim dejstvom ne da upravičiti, bila bi celo škodljiva. Drugič moramo delati realno politiko in naše moči koncentrirati na to, da se „druga nemška država“, Avstrija, ohrani in ne postane plen gospodarskega propada ali socialne revolucije. Tretjič je potrebno, da svet prepričamo, da pogodbe spoštujemo in tudi skrivoma ne delamo na prekršitev pogodb bodisi znasilnimi sredstvi, bodisi s spletkami. Glede Italije se je izrazil, da se morajo obdržati dobri in zadovoljivi odnošaji, vendar je na obtožbo opozicije rekel, da opozarja avstrijska vlada vedno in vedno Italijo, da ne more biti dobrega razmerja med obema državama dokler ne prenehajo tožbe z onstran mej o zapostavljanju ali preganjanju bivših avstrijskih Nemcev. Ločiti pa je treba med izražanjem naravne boli o stvarih, ki nikakor ne koristijo miru in kritiko notranjeitalijanskih razmer, ki nima ničesar opraviti z usodo Nemcev v Italiji. Ako bo vlada zvedela za zapostavljanje ali celo preganjanje avstrijskih državljanov v Italiji, bo takoj storila odločne korake v Rimu. V strankarske razmere v Italiji pa se vlada ne sme vmešavati. Ta govor je napravil v Berlinu mučen utis, ker se ne strinja s tem, da bi se naglašala samostojna Avstrija, ki se je prisilno ustanovila, ampak bi se morala izvesti samoodločitev naroda. Italija je sprejela govor z zadovoljstvom.

Inozemstvo.

Češkoslovaška. Poslanska zbornica je izglasovala državni proračun za leto 1927. Prvič so topot glasovali za proračun tudi Slovaki in Nemci. To dejstvo beležijo vsi listi kot zgodovinski dogodek. Slovaška ljudska stranka je ob tej priliki izdala manifest, v katerem utemeljuje svoj prehod v vladni tabor. Med drugim pravi, da bo slovaški jezik zavzemal v uradu in šoli dostojno mesto ter se bo opustil v verskem pogledu protikrščanski duh. Na gospodarsko-socialnem polju se prenovi zakon o socialnem zavarovanju, poenostavi se davek, uveljavi pravičen stanovanjski zakon in agrarna reforma se pravično izvede. Slovaki, ki zasledujejo kot končni cilj popolno avtonomijo, se ji na ta način mislijo najlažje približati. Vlado podpirajo tudi radi tega, da preprečijo širjenje komunistične kuge. Ako bi pa sedanja vlada ne bila pripravljena, vse to storiti, se mislijo Slovaki vrniti zopet v opozicijo, v kateri so do sedaj bili in uporabili najostrejša sredstva za uresničenje svojih pravic.

Jugoslavija. Osmo obletnica obstoja jugoslovanske države se je po vseh krajih slovesno obhajala. Ob tej priliki se je zopet pokazala enkrat ena volja, ki se drugače vsled razvitega strankarstva prezira. Le italijansko nasilstvo nad Goričani je našlo Jugoslavijo tudi edino, sedaj pa se bije zopet boj za vladno moč. Zastopniki vseh političnih skupin so že bili na dvoru in kakor se računa, stoji vlada Uzunoviča pred ostavko. Ta vlada že s početka ni uživala zaupanja radikalne skupine in ker je bil v avdienci tudi dr. Korošec, se domneva, da bo prišlo do soglasja z opozicijo in se upostavila vlada z radikali, to je Pašičem na čelu, z demokrati in Slovensko ljudsko stranko. Radič zopet se misli združiti z muslimani v Bosni, pristal pa je tudi na radikalne zahteve. Opozicija je imela sestanek ter ugotovila, da je potrebno, da se čimpreje najde izhod iz sedanje težke gospodarske in moralne krize. V zunanji politiki je doživela vlada poraz s tem, da je sklenila Italija z Albanijo prijateljsko pogodbo in si s tem učvrstila stališče na Balkanu.

Poljska. Pilsudski poskuša dobiti si novih pristašev in opreti svojo politično moč na politične stranke. Še pred nedavnim se mu je posrečilo pridobiti konservativno aristokracijo ter so se stem oslabili narodni demokratje, glavni nasprotniki maršala. Napravil je daljši poset v Vilnu z namenom, doseči politični sporazum z vzhodnimi narodnimi manjšinami. Doseči sporazum, bi imelo dvojni smisel: prvič bi s tem Poljska lahko nastopila pred Društvom narodov samozavestno, češ, kako se ji je posrečilo zadovoljiti svoje narodne manjši-

ne in rešiti manjšinski problem v zadovoljstvo države in manjšin. Pridobi pa drugič potrebne volivce, ker tvorijo vzhodne manjšine zelo velik odstotek prebivalstva. Računa se, da je na Poljskem okroglo 5 milijonov Ukrajincev, en in pol milijona pa Rusov ter okroglo 250.000 Litvancev. Te manjšine pa bo težko pridobiti, ker velja ravno Pilsudski za zastopnika poljske ekspanzije proti vzhodu in mu manjšine radi tega niso naklonjene. Doslej so vsaj bile v opoziciji. Levičariji, ki so Pilsudskega podpirali, pa bi radi nove volitve in ker so tudi konservativci potisnjeni iz vlade, nima predsednik baš ugodnega stališča.

DOMAČE NOVICE

Deželni zbor. V zadnji seji deželnega zboru dne 29. nov. se je sprejel zakon, glasom katerega se bo pobiral pričenši s 1. decembrom t. l. do 31. decembra 1927 za vsak hl piva 6 šilingov davka, ne 5, kakor je bilo v osnutku. Pivovarne in samostojne zaloge piva morajo v svrhu določitve davka voditi natančne zapise, iz katerih se razvidi dohod in oddaja piva, ime in kraj zalagatelja oz. odjemalca ter množina in dan sprejema oz. oddaje. Ti zapiski kakor tudi tozadevni izkazi se morajo shranjevati tri leta. Oblasti lahko vsak čas zahtevajo tozadevna pojasnila ter kontrolirajo z uradnimi organi pravilno izvrševanje prepisov. Zapiski se zaključijo do 25. vsakega meseca in pošljejo z denarjem vred na „Landesabgabamt“. (Natančne določbe v Landesgesetzblatt št. 61.) Finančni odbor je prišel s predlogom, da naj dežela prevzame jamstvo za posojilo v znesku od 1 milij. šilingov, katerega je najela Kanzelbahn akcijska družba za graditev vspenjače pri Beljaku, ki bi prišla za tujski promet v poštev. Predlog se je sprejel. Glasom zakona z dne 22. oktobra se bo v svrhu regulacije Zile pobirala doklada pri zemljiškem davku v naslednjih občinah: Beljak, Marija na Zili, Bekštani, Podkloster, Bistrica na Zili, Straja vas, Smerče, Blače, Sv. Štefan, Goriče, Brdo, Mičice, Drobolje, Guggenberg, Radnja vas, Bajdek, Kirchbach, Reisach, Dellach, Würmlach, Mauthen, Kötschach.

Celovec. (Zborovanje.) Dva dni se je oblegalo poslopje koroške banke od razjarjenega in razočaranega ljudstva, ki je v dobri nadi naložilo tamkaj svoj denar. Javkali in stokali so ljudje za svojim premoženjem, čez katerega ne morejo več svobodno razpolagati. Klici „Volksräuber“ so se čuli iz množice in policaji so morali stražiti, da ni prišlo do napada. Nezaupanje se je naravno razširilo tudi na druge banke, ki so imele svoj črni dan. Ljudje so se nastavljali s knjižicami v rokah pred bankami in dvigali neprenehoma svoje vloge. Trgovska in obrtna banka je napravila 1. decembra veliko zborovanje, na katerem je svojim članom razložila položaj in poskušala odstraniti nezaupanje, ki je pripravno, uničiti vsako banko. Po poročilih se je dvignilo v banki v dveh dneh iz samega strahu okoli 8 milijard kron, pri koroški hranilnici 4. Sedem do osem sto ljudi se je moralo odpraviti in zadovoljiti na dan. Banka je stopila v zvezo z nacionalno banko na Dunaju in tako se je posrečilo, pripraviti zadosti denarja. Ostro se je napadala vlada, ki v teh dneh krize ni bila na mestu in kakor se je na zborovanju zvedelo, ni bilo ne deželnega glavarja in ne namestnika v Celovcu, da bi bila pomirjevalno vplivala na nezaupljivo ljudstvo in stopila v stike z državo, da bi odvrnila še večjo gospodarsko katastrofo. Dolžnost vlade bi bila, da bi bila opozorila druge denarne zavode na nevarnost runa že v času, ko je odpovedala jamstvo in na ta način bi se bilo veliko lažje rešilo vprašanje izplačanja, ker bi si banke pravočasno lahko preskrbele z denarjem, kateri ne leži vmagacinah banke, ampak služi v gospodarstvu. Računa se, da se je vsled posledic poloma koroške banke okoli 80 milijard odtegnilo gospodarstvu in to lahko povzroči zastoj celega gospodarstva, ako se ne posreči, da pride denar zopet v promet. V normalnih časih ima vsaka banka samo okoli 20—30% suhega denarja na razpolago, vse drugo pa je v prometu in služi tam gospodarstvu ter pomaga pomnoževati imetje, iz katerega se odplačujejo obresti. Trgovska in obrtna banka je prestala krizo, akoravno je mo-

rala omejiti izplačila na 300 šilingov, a sedaj se že vršijo nove vloge. Ker sloni na združni misli in jamčijo združniki s svojim premoženjem in tudi plače nastavlencev niso previsoke, je banka v srečnem stanju, da je bolest preživela. Trdi se, da je imel ravnatelj Berger od Kärntner banke 7000 šil. mesečne plače, njegova dva podravnatelja pa 5000. Ta okolnost je omogočila, da si je preskrbel že v Švici mirno zatišje. S Kärntner banko bodo prizadeti največ nemški nacionalni krogi, velenemci in Bauernbund, o čemer trdi „Arbeiterwille“, ker piše o banki des Heimatschutzverbandes.

Sinča vas. (Pogreb.) Dne 25. nov. smo pokopali v Šmarkežu ono nesrečno Marijo Kreider, ki je s svojim možem v Seebodenu daleč gori na zgornjem Koroškem v nedeljo dne 31. oktobra lovila drva iz vode Lieser in po nesreči padla v narastlo reko. Svojemu možu, ubogemu delavcu, je zapustila pet otrok in bila še v drugem stanu. Drava jo je prinesla do velikovškega mosta, tam je truplo obviselo na drugem stebru na škocijanski strani. — Prvotno se je mislilo, da je to truplo one zgubljenega žene, katero je nekdo zvalil iz Celovca na Klopinsko jezero že pred par meseci, a od takrat manjka vsaka sled.

Kazaze. (Shod.) Dne 28. nov. smo imeli srečo, zopet imeti v svoji sredi prijaznega in priljubljenega poslanca g. Poljanca. Lep shod je bil, obe sobi pri lgu polni. Če je že užitek poslušati dobrega govornika, ki zna s šaljivimi opazkami mikati, je pa še bolj vredno poslušati moža, ki stoji v sredi javnega življenja. Pretresljiva je bila slika žalostnega stanja poplavljenih krajev in v nekaterih krajih bodo začeli ljudje že na zimo stradati. Hvalevredno je dejstvo, da se je poživilo na pobudo izobraževalno društvo, iz katerega moremo iskati značaje, ki jih potrebujemo. Za občinska zastopstva, za vodnike naroda je treba izobraženih ljudi, katere moramo sami vzgojiti, ako jih nam šola noče dati. Mlad človek potrebuje dobre vzgoje, ki ga bo varovala propada. V Berlinu je zabodel umirajoči oče edino svojo hčerko, ker si ni bil na jasnem, komu jo naj po smrti izroči. Tudi nas mladina skrbi in smo v strahu za njo. Razložil je nam nadalje govornik državni in deželni proračun v posameznih delih in pohvalil kadilce in pivce, ki s prostovoljnimi davki toliko pomagajo državi do dobrih dohodkov. Tudi o uvozu in izvozu smo slišali ter o gospodarstvu v različnih krajih, ki se mnogo razlikuje od naših razmer. Manjšinsko gibanje pri nas in drugod je nas zanimalo in izvedeli smo, da še tudi mi nekaj veljamo in se ne more iti preko nas.

Št. Vid v Podjuni. (Razno.) Zanimiv pojav opazujemo letošnje jesen. Še sedaj cveti teloh in zadnji čas nam je prinesel nekdo lepo dišeče vijolice. Če le to vreme ne bo škodovalo posevkom in sadnemu drevju. — V nedeljo dne 28. nov. je bilo tukaj prava živahno. Vršila se je namreč dražba občinskega lova za dobo petih let. Licitantov se je priglasilo šest in sicer trije iz Celovca in trije domačini, radovednežev pa je bilo veliko več. Lov je dobil g. Anton Tašek, trgovec in posestnik v Mohličah, ki ga pa iz utemeljenih razlogov ni prevzel. Tako se bo vršila 12. t. m. ponovna dražba. Dvatisočdvesto šilingov menda v drugič ne bomo več dobili za lov. — Dne 28. nov. je umrla na Horcah Lužnikova mati, gospa Ražun Alojzija, stara preko 74 let. Naj sladko počiva po večmesečni boleznii. Izgubo v družini je že prej izpopolnil čvrst fant. — Sliši se, da so z uvedbo poravnalnega postopanja Kärntner banke v Celovcu izgubili tudi nekateri vlagatelji naše občine zdatne vsote. Opozorili smo že večkrat vlagatelje, da se more odvišen denar edino v hranilnicah varno naložiti. Vsaj imamo v Dobrli vasi dobro stoječo hranilnico in posojilnico.

Rožek. (Celo pest novic.) Novo je, da so postajo Lipa—Strmec prekrstili v Lipo—Rožek. Polurna gozdna pot do Rožeka je za tujce hujše markirana kakor gorske steze. Obnovljena je naša šola z novimi klopmi, novimi okni in novim učiteljem. Iz starih zaporov v občinski hiši so napravili nova stanovanja za novega zdravnika, ki se je pred nar meseci naselil v Rožeku. Tudi na pokopališču je obnovljeno obzidje in streha. Zadnje dolgo deževanje je

napravilo posestnikom ob Dravi veliko skrbi. Pri Motičnjaku in na Muti so imeli vodo že v hiši. Na več krajih je že tekla čez travnike. Ni čuda, da so pri tako slabem vremenu še ženiti niso upali. Več parov je bilo pripravljenih za odločilno pot, pa le dva para sta se ob najhujšem vremenu odpeljala iz samskega življenja v zakonski stan. Najbolj korajžen je bil naš mežnar in organist Šimen Hebein iz Melvič v Ziljski dolini. Ko je prišel iz Zile k nam, je našel le revno stanovanje, po svoji potrežljivosti pa je dobil lepo Nejažovo kajžo. Pa moral je tudi on občutiti s pesnikom: „Jaz pa 'no kajžo imam, notre tri cimrče imam, pa kaj mi nuca, kaj mi nuca, ko sem publič koj sam.“ Zdaj pa ni več sam. Pridna cerkvena pevka Tildej iz ugledne Kocijanove hiše v Rožeku je verjela, kar ji je prepeval:

Oj Tildej, ne vdaj se na pavre,
na pavrah so dele tašče;
oh pojdi le k meni na kajžo,
imela boš bele roče.

28. novembra je bila poroka. Nevesti je na domu ljubko deklamirala poslovlino pesem: „Nevesti“ njena sestra Hani Kocijanova, pevci pa so ji zapeli ob slovesu od doma: „Oj hišica očetova!“ Želimo jima mnogo sreče. Šuštarjev Hanzej se je tudi naveličal samskega življenja in se je v pondeljek navrh poročil z Micijo Gröblacher. Poročal je čg. Andrej Truppe, škoifijski tajnik iz Celovca. Mlademu gospodarju in njegovi gospodini želimo božjega blagoslova pri gospodarstvu. Kmetijski stan je sedaj res težaven stan. Treba je mladim gospodarjem mnogo gospodarskih spretnosti, da zmorejo težka bremena različnih stroškov in davkov.

Bela. Zastopniki občine so šli k g. deželnemu glavarju Schumyju, da zaprosijo pomoči za poplavljen in oškodovane kraje. Pod firmo kmetijske podružnice se je ustanovila mesnica, katero oskrbuje g. Herman Grubelnik. — Dne 19. decembra misli zopet zborovati kmetijska podružnica. Glavno vprašanje bo živinoreja, posebno preskrba bikov.

Šmihel nad Pliberkom. Iz lepo obiskovane shoda v Kazazah je prišel g. posl. Poljanec popoldne dne 28. nov. k nam in nam poročal o delovanju obeh slov. poslancev v deželnem zboru in o svojem posredovanju na Dunaju. Obrazložil je naše stališče v šolskem vprašanju in o poročilu pritožbene komisije. Razjasnil nam je državni in deželni proračun in govoril o polomu centralbanke in zgubi poštne hranilnice. Prosil in rotill je vse prijatelje in voditelje mladine, da se žrtvujejo za živo delovanje, v izobraževalnih društvih. Ne stati in ne nazadovati, ampak krepko mora napredovati naša mladina. Živa narodna zavest in zdrav gospodarski napredek morata voditi naše ljudstvo, posebno našo mladino. Veliko koristnih naukov nam je podal o šparanju, ki je zraven pridnosti in treznosti edina rešitev iz težkega položaja.

Drobiž s Koroške. Uradno se opozarja, da zgubijo stari srebrni šilingi z letno številko 1924 koncem tega leta svojo vrednost. — Razpisano je mesto okrajnega šolskega nadzornika za šolski okraj Celovec-dežela. — Kohle und Erz A. G. v Berlinu začne zopet z obratom rudokopa v Oberdorfu pri Rennwegu, kjer se je že nekdanj kopaló zlato. — Od 5. do 8. dec. je bila v Celovcu razstava kanarčkov. — Za pogorelce v Beljaku je podarila deželna vlada 1000, delavska zbornica pa 2000 šil. — V promet pridejo sledeče nove cigare: Senor 10 g, Illustres 90 g, Aromaticos 70 g, Viktorias 60 g, Senor especial 25 g, Damas 18 g, Virgini-er especial I 24 g, II 20 g, El aquila de Oro Habana Boquet 2 S. — V bogoslovju v Celovcu je v letu 1926-27 skupno 44 bogoslovcev in 8 kap. — V župni cerkvi v Celovcu se vrši do 13. dec. jubilejni misijon. — Dne 4. dec. se je zopet uvedel celoten promet na progí Sinča vas—Železna Kapla. — V izložbo trgovine Tuttner so vlomili neznani tatovi in odnesli več rokavic. — „Wiener Allg. Zeitung“ poroča, da se vodijo uspešno pogajanja med Wiener Bankvereinom in Koroško banko ter bo prva nudila finančno pomoč in prevzela kunčije na borzi. — Kreditorenverein v Celovcu, Theaterplatz 2, želi imeti seznam upnikov Koroške

banke in veličino vlog, ker misli sklicati sejo vseh upnikov, katere bo zastopal in jih o zadevi banke obveščal.

Bilčovs. (Poroka.) Tudi letošnja jesen smo imeli pri nas nekaj porok. Gotovo nam novoporočenci ne bodo zamerili, če o tem sporočimo čitateljem „Kor. Slov.“. Prvi je stopil pred oltar Bister Lovrenc ter se poročil z Ano Krušic. Imenovani je član odbora našega izobraževalnega društva kakor tudi pevskega zbora. Upamo, da nam ostane tudi v novem stanu zvest. Zbrala sta si tudi družice za življenje Val. Kvančnik in pd. Rožan v Velinji vasi. Prvi si je poiskal nevesto gori nekje v Bačah, a drugi v škocijanski fari v Podjuni. To je gotovo znak, da smo Bilčovščani korajžni fantje. Novo poročenim parom želimo mnogo sreče in blagoslova.

DRUŠTVENI VESTNIK

Sodalitas ima na kvaterni četrtek dne 16. decembra ob pol 11. uri dopoldne svoj sestanek. Vsi udje so vabljeni.

Melviče. Na kvaterno nedeljo, to je dne 19. decembra t. l., vprizorijo melviški igralci lepo žaloigro „Mlinar in njegova hči“ v župnišču po blagoslovu ob 2. uri pop. Ako bo slabo sneženo vreme, se igra preloži na Št. Štefanovo.

Kazaze. (Igree.) Dne 21. nov. se je ponovila igra „Večna mladost in lepota“. M. Kumer je kakor prvič tudi sedaj zapela samospev „Kavarica“, to je dolgo opevanje dobrih lastnosti kave, ki so ga moški vzeli bolj za šalo kot resnico. Za zabave željne smo dodali igro „Dva gluha“, da so gledali fantje fante. Igrali so živahno in naravno. Tudi ženske so hvalile, da so lepo igrali. Sedaj bi pa kazalo, da bi se prijeli malo branja in uka in pozneje spet mislili na igre.

GOSPODARSKI VESTNIK

Cenitev kmetijskih posestev pri predaji.

Kedar se vrši predaja posestva, se godi kakor pri pogrebu: vsakdo hoče od mrliča kaj imeti — vsaj za spomin. Umevno, bratje in sestre hočejo svoj delež, ker so pač tudi otroci hiše, a manj umevno je, da hoče pri tej priložnosti tudi država svoj del, ki ga pobira kot pristojbino, kot prejemščino. Ko se je ta prejemščina merila zadnji čas zelo enakomerno in morebiti čestokrat zelo krivično, in so se radi tega kmetije pritoževali, je deželni kulturni svet to reč s finančno oblastjo zdaj tako dogovoril, da se krivica ne bo mogla izlahka več goditi.

Na podlagi tega dogovora lahko gospodar sam izračuna, kako se bo posestvo od sodišča cenilo, po tem lahko odmeri del bratov in sester in veliko hudih preprirov bo izostalo, veliko pravnih se ne bo vršilo, ker si bojo tudi dediči izračunali, kaj jim sodišče pripozna, kaj ne.

To cenitev svojega posestva si izrezi iz lista in hrani, nalepi jo na notranjo stran pokrova svoje skrinje, da se ti ne zgubi. Poglej zemljiško knjigo, ta ti pove obseg posestva in čisti donesek tistega.

I.

1. Kjer katastralni čisti donesek počez znaša čez 30 K za ha, je posestvo vredno 40- do 45krat ta čisti donesek.

Zgled: Posestvo meri 40 ha, čisti donesek skupno 1300 K, pride na en hektar 32 K, to posestvo se ceni 40- ali 45krat čisti donesek, to je 1300krat 40, je vredno 520 milijonov.

2. Kjer je čistega doneska 20—30 pro hektar, se čisti donesek vzame 45- do 50krat.

3. Kjer je čistega doneska 10 do 20 za hektar (počez), se vzame 50—55krat.

4. Kjer je čisti donesek pod 10, se vzame 55—60krat.

V pojasnilo: Določilo se je 55—60krat, ker se bo oziralo na razmere: jeli posestvo dobro opremljeno ali ne, ker je dobro opremljeno veliko več vredno.

Multiplikator se je stopnjeval od 40 do 60 tako, da so slabši doneski višje obdačeni kakor boljši, ker so se pri nastavljanju zemljiške knjige boljša zemljišča predrago cenila in ker je prometna vrednost slabših zemljišč v primeri z doneskom večja kakor dobrih.

Pri tem je pomembno, da je v ti cenitvi vse zapopadeno: ne ceni se več živina, ne orodje, ne poslopje v kolikor spada v takozvani fundus instruktus, to je opremljeno posestvo. Do zdaj se je vse kar je pri hiši cenilo, zana-prej ne več.

II.

Prav mala posestva, ki jih navadno obdelava družina sama, in kjer gospodar živi samo od kajže, se cenijo samo z dvetretjinsko vrednostjo drugih.

III.

Pri posestvih, katerih skupni čisti donesek znaša čez 500 K, se dotični multiplikator zniža za pet: torej ne 60-, marveč le 55krat, ne 55-, marveč le 50krat itd.

IV.

Ta postava ne velja za zreli gozd, vkolikor preseza domačo potrebo. Ne velja za gospodarje, ki žive od industrije ali obrti (žage, gostilne), ne velja za veleposestnike.

Vobče velja ta postava samo za predajo posestev med najožjimi sorodniki, v drugih slučajih se bo prosto cenilo.

RAZNE VESTI

Drobne vesti. Proračun dunajske občine izkazuje 118 milijonov šilingov za gradnjo novih stanovanj. — Zapuščina po umrlemu sovjetskemu poslaniku v Londonu znaša 3 milijone funtov. — Poljska je kupila v Franciji pet trgovskih ladij. — Dosegel se je sporazum za uvedbo rednega zračnega prometa med Prago, Bratislavo in Zagrebom. — Na Goriškem nameravajo Italijani graditi obsežne elektrarne. Zaposliti mislijo samo Italijane. — V Kranju se misli zidati tkalska in puškarska šola. — Po posebni določbi finančnega zakona v Jugoslaviji ne morejo državljani svobodno razpolagati in prodajati nepremičnin (zemljišč in zgradb), ki so v razdalji 50 km od meje ali morske obali. Potrebno je dovoljenje vojnega ter notranjega ministrstva. — Neki seljak v Slavoniji je privezal svojo nezvesto ženo za lase k vozu in pognal konje v dir; nezavestno ženo so spravili v bolnico, moža pa v arest. — Čigani ne smejo več prihajati v Zagreb. — Češkoslovaška ima 2248 strokovnih šol in sicer 1708 s češkim, 569 z nemškim, 34 z rutenskim, 26 z madžarskim in 11 s poljskim učnim jezikom. — V nemško vojno ministrstvo so vlomili neznani vlomilci, a so bili pravočasno pregnani. — V starosti 79 let je umrl v Dobrih pri Guštanju Dominik Kotnik. Bil je 39 let predsednik hranilnice. — Pivo se je na Dunaju za 8 grošev podražilo. — V Gaming na Nižjeavstrijskem se je otvorila gorska kmečka šola, ki traja dve zimi in se posebno ozira na kmetijstvo v gorskih krajih. — Angleški rudarji so se zopet vrnili na delo. — Na Dunaju so izsledili dva ponarejalca bankovcev po 100 S. — Med Mehiko in Združenimi državami vlada velika napetost, ker hoče mehiška vlada odvzeti ameriškim državljanom, ki so lastniki petrolejskih vrelcev, lastninsko pravico.

Kako se odpravi krof. (Iz Bašnika pri Železni Kapli.) Sleherni Korošec skuša krof, to svojo največjo zunanjo napako, odpraviti. Kar svetujejo v ta namen zdravniki, navadno dosti ne pomaga, kar pa uporablja ljudstvo od starih časov sem, seveda še tudi ni imelo nikdar uspeha. Kljub temu pa je znanih mnogo receptov, polnih vraž in coprnij in neverjetnega praznoverja. Zelo kratkočasen je način, kako si je preganjal krof Irsov hlapec Bombl: Predvsem je bilo treba, da je stopil mesec v prvi krajec. Ko se je to zgodilo, se je postavil Bombl pod kap in je čakal na trenutek, ko je šel mesec ravno čez streho. Ves zamaknjen je gledal v potujočo luno, obenem pa je ponovno šel z

desno roko prav nalahno preko krofa ter zraven govoril:

„Cordius mordius!

Kar gledam, naj raste,
kar šlatam, naj usahne.“

Gledal je luno, ki je iz krajca morala zrasti v prihodnih dneh v polno luno, a šlatal (tipal) je krof, ki je imel izginiti. Vedno znova je ponavljal to vražo, pomagala pa mu menda ni.

Laška vlada in katolicizem. V Italiji se je od strani vlade skozi desetletja cerkvi kar grdo nasprotovalo. Mussolini uvideva, da po ti poti ne more naprej. Papež se seve tudi ne more kar sprizniti z vlado, ki še ni volje napraviti pravičen dogovor med vlado in papežem, a vsekako se vlada trudi, kazati se cerkvi prijazno. Nedavno je umrla sestra rajnkega papeža Pija X. Ana Sarto. Pokopala se je na državne stroške, kakor sicer samo sloveči mrlič. Pri zadušnem opraviilu se je dala vlada zastopati. Druga sestra Maria Sarto je nato Mussoliniju podarila srebrni kelih z grbom Pija X. in Mussolini je ta spomin papeža, ki ga ljudstvo že časti kakor vsetnika, rad sprejel. Ljudje pripovedujejo, da Mussolini pripisuje svojo rešitev iz atentata priprošnji Pija X. V ljudskih šolah so začeli učiti cerkveno petje, laške cerkvene pesmi in gregorijanski koral. Vlada je zahtevala od občin, da na veliki četrtek in petek prepovedo z ozirom na versko čustvovanje pretežne večine ljudstva glediške igre. Izjeme so se pripuščale samo za verske prireditve in predstave, ki ne nasprotujejo verskemu čustvovanju laškega ljudstva. Na Velikonoč je za letom 1870 letos prvič zopet zvonil zvon na kapitolu. Dani se po svetu, ljudje spoznavajo, da je vera temelj vse kulture in jo začinjajo zopet vpoštovati.

Za pustni čas. Resni so časi, pomanjkanje denarja skrajno hudo, cele vrste eksekucij pri davkarjih, vsaki dan nova davčna plačila! V takem času treba štediti, treba, da se nobena beliča brez potrebe ne meče v stran. Očetje, matere, povejte to svojim hčeram in sinom z vso resnostjo. Ali ni dolg za kmečko družino velika skrb, kako pa se hočete varovati dolgov, če ne varčujete? Prihaja predpustni čas, ko bo vsak gostilničar prirejal svoj bal, ko se bodo bali prirejali v kmečkih hišah. Človek potrebuje veselja, potrebuje razvedrila. Bog nam je dal vino, da se ga razveselimo, ne pa, da se ž njim opijamo, ne da razdiramo zdravja in spravljamo kmetije na kant s pijančevanjem in veseljačenjem. Božične dni je v Celovcu neka štačuna v enem dnevu prodala za 17 milijonov tistih nogavic, ki jih mestne punice potrebujejo, ker so jim šivilje navesile kratke kitle. Pred leti so si dekleta nogavice same pletle, zdaj grede kakor nore za nogavicami, pod katerimi neusmiljeno pozebuje meso, ki se nesramno ponuja po ulicah. Celovške beznice so polne godbe, plesalcev ter plesalk. In stari plešasti dedci se mučijo, učiti se še pred smrtjo nedostojnega šimmi plesa. Počem pa kriče, da ne shajajo! Štediti ne znajo in njihovo lahkomišelnost naj plačujeta delavec in kmet, ki čisto ne vesta, kako se bomo oblekli, kako plačali, kar se mora plačati: davke in obresti dolga. Očetje in matere, razvadili ste svoje otroke; življenje jih bo zato teplo, če si nočejo odpovedati tega, kar ni potrebno. Kolonjski kardinal Šulte pozivlja ljudstvo k dobroti in sviri pred veseljami: „Samoposebi se razume, da si mora človek kaj odreči in tako pomagati revežu, a ljudje tega ne razumejo več. Prireja se veselice — v dobre namene! Taka pomoč se mora načelno odklanjati z ozirom na človeka, katerega beda je preresna, da bi se smelo, jo jemati za priložnost veseljačenja in izprijevanja mladine. Popolnoma nerazumljivo se mi zdi prizadevanje v naših dneh, ki so polni bede, zopet poživiti pustne veselice.“ Slovenci, ne zahajajte brez potrebe v nasprotno gostilne, ne hodite na plesne veselice, ki se vse prirejajo le, da se na korist gotovih ljudi izmolze ljudstvo. Dekleta, mladeniči, prirejte pošteni veselici v društvenem domu in društvenih prireditvah, vse do gotove mere in gotovega časa in vse tako, da se nihče ne pohuiša!